

वा०रा०

॥ १६ ॥

देवैः सह त्रिविष्टपं स्वर्गं गत्वा तदनु स्वर्लोकं गतः ॥ लोकानां भूरादीनां ॥ ७ ॥ समन्युः स दैन्यः ॥ स्वंप्रत्येवेदं वचः सुमहति तपसि कृतेऽपि सर्षिगणादेवामाराजर्षिरित्येव विदुः
अवगच्छन्ति ॥ तस्मादस्य तपसः तत्ब्राह्मणत्वं फलं नास्ति न भवतीति मन्ये ॥ ८ ॥ ९ ॥ परमात्मवान् परमात्मध्यानवान् परमधीरश्व ॥ १० ॥ ११ ॥ गच्छेयं यज्ञव
लेनेति शेषः ॥ देवतानां परांगतिः स्वर्गः ॥ १२ ॥ अशक्यत्वकथनपूर्वकं प्रत्याख्यानबीजं च प्रसिद्धं त्रिशंकुत्वमेवेति पुराणेऽप्युस्पष्टं ॥ १३ ॥ तत्कर्म सशरीरस्वर्गप्रापकयज्ञक

त्रिविष्टपं ब्रह्मलोकं लोकानां परमेश्वरः ॥ विश्वामित्रोऽपि तच्छ्रुत्वा हिया किंचिदवाङ्मुखः ॥ ७ ॥ दुःखेन महता विष्टः समन्युरिदमब्र
वीत् ॥ तपश्च सुमहत्तमं राजर्षिरिति मां विदुः ॥ ८ ॥ देवाः सर्षिगणाः सर्वे नास्ति मन्येतपःफलं ॥ एवं निश्चित्य मनसा भूय एव महातपाः
॥ ९ ॥ तपश्च चारधर्मात्मा काकुत्स्थः परमात्मवान् ॥ एतस्मिन्नेव काले तु सत्यवादी जितेन्द्रियः ॥ १० ॥ त्रिशंकुरिति विख्यात इक्ष्वाकुकु
लवर्धनः ॥ तस्य बुद्धिः समुत्पन्ना यजेयमिति राघव ॥ ११ ॥ गच्छेयं स्वशरीरेण देवतानां परांगतिं ॥ वसिष्ठं समाहूय कथयामास चिं
तितं ॥ १२ ॥ अशक्यमिति चाप्युक्तो वसिष्ठेन महात्मना ॥ प्रत्याख्यातो वसिष्ठेन स यौ दक्षिणां दिशं ॥ १३ ॥ ततस्तत्कर्मसिद्ध्यर्थं पुत्रां
स्तस्य गतो नृपः ॥ वसिष्ठादीर्घतपसस्तपो यत्र हितेऽपि रे ॥ १४ ॥ त्रिशंकुस्तु महातेजाः शतं परमभास्वरं ॥ वसिष्ठपुत्रान् ददृशे तप्यमाना
न्मनस्विनः ॥ १५ ॥ सोऽभिगम्य महात्मानः सर्वानेव गुरोः सुतान् ॥ अभिवाद्यानुपूर्व्येण हिया किंचिदवाङ्मुखः ॥ १६ ॥

मं तस्य वसिष्ठस्य पुत्राय च तेऽपि रे तत्र गत्वेति शेषः ॥ तस्य पुत्रागतः प्राप्तः ॥ १४ ॥ शतशब्देन स्वावयवगतबहुत्वेन बहुवचनं अनभिधानात् ॥ शतशब्दः संख्यावाची संख्ये
यवाची च विंशत्यादिवत् अत्र तु संख्येयवाची ॥ शतं वसिष्ठपुत्रान् शतसंख्याकानित्यर्थः ॥ अत्रावयवप्राधान्येन तद्बहुत्वेन बहुवचनं प्राप्तं तदनभिधानान्न भवति ॥ एकवचन
मेव भवति ॥ यथा विंशतिर्ब्राह्मणाः संख्यावाचिनोऽपि एकवचनं ब्राह्मणानां शतं इति यथा ॥ अतः वसिष्ठपुत्रानित्यनेन शतमित्यनेन च सामानाधिकरण्यं ॥ १५ ॥ हिया त
त्पितृकृतप्रत्याख्यानजया महात्मन इति द्वितीयार्थं महात्मान इत्यर्थः ॥ १६ ॥

वा०का०

॥ १६ ॥